БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 160 (6025) СЕНТЯБРИИН 18 ПЯТНИЦА 1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Мүнөө манай орон дотор техническэ талаараа түгэс [illegible] хүндэ индустриин байгуулагдаад ба колхозуудай нилээд ехээр бэхижэжэ байхада, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай эрид ехэ дэбжэлтэ туйлахын тула, эдеэ хоолой товарнуудаар манай оронойбүхы хүн зоной хангагдасые хоёр—гурбан жэлэй туршада эрид ехээр дээшэлүүлхын, тэрээнтэй хамта бүхы олониитэ колхозно таряашадай материальна байдалай үлэмжэ ехэ хэмжээгээр хангахын тулада хэрэгтэй бүхы условинууд бии болоод байна.

(Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр абтаһан КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолһоо).

СССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ 1953 оной сентябриин 3-да КПСС-эй ЦК-гэй Секретарь нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэһэн элидхэл)*

7. Хүдөөдэ ябуулагдадаг партийно-политическэ хүдэлмэриин асуудалнууд

Нүхэдүүд! Хүдөө ажахын талаар манай урда тэбигдэжа байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулхыень партийна организацинуудһаа эринэ. Хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэ намдуу аалигаар, зүндөө болохо юм гэжэ һанабал буруу байна. Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые саашадань бэхижүүлхын тулада мүнөө материально-техническэ ба эмхидхэлэй бүхы условинууд партии ба правительствоар байгуулагданхай. Энээнтэй дашарамдуулан, мүнөө ажал хэрэг зүгөөр ябаха, бүришье һанаа амараар байжа болохо гэһэн һанал манай хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хубиин дунда гаража болохо байна. Иимэ һаналнуудһаа үлүү аюултай юуншье байхагүй. Эдэ тон ехэ хоро хүргэжэ болохо байна.

Партиин областной ба районно комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй һаа, материальна условинууд ба арга боломжонууд өөһэдөө зохихо ашаа үрэ үгэжэ шадахагүй байна. Эдэ арга боломжонууд ба условинуудые ашаглахын тулада манай бүхы хүсые ба арга зэбсэгүүдые хэрэглэхэ, эмхидхэлгын хүсэлэл ехээр гаргаха, үргэн ниитэ колхозниигуудые, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэришэдые бодхоожо, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие ударидан хүтэлхэ хэрэгтэй.

Бидэнэр деревнидэ бага бэшэ партийна хүсэтэйбди. 76 мянган колхоздо колхозно партийна организацинууд бии. Хүдөөдэхи коммунистнуудай тоо мүнөө үедэ нэгэ миллион үлүүтэй хүн болонхой. Хүдөөгэй комсомолецуудай армида 2 миллион үлүүтэй хүн тоологдоно. Хэрбээ бидэнэр эдэ хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табяад ба хэрэглээд байбал, бүхы зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үг зорилгынгоо замдахи бүхы бэрхэшээлнүүдые дабахабди. Энээнэй тулада партийнабэшэ эдэбхитэдтэ колхозно деревниин түрүү хүнүүдтэ партийна организацинууд бүри ехээр түшэглэдэг болохо ёһотой.

Парти доторой демократиие, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ партиин бэелүүлһэн хэмжээ-ябуулганууд коммунистнуудай эдэбхиие хүгжөөжэ, партийна организацинуудые бэхижүүлхэ, үргэн ниитэ ажалшадтай тэдэнэй холбооень шангадхаха ябадалда нилээд ехээр туһалаа.

Гэхэтэй хамта, хүдөөдэхи партийна организацинуудай ажал-ябуулгада горьтой дутуунуудай бии байһые мэдэрхэ шухала, олон организацинуудта партийно-политическэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудһаа таһархайгаар ябуулагдана. Политика ажахыһаа таһалашагүй, тэрэниие ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэтэй зохилдуулан ябуулха хэрэгтэй гэжэ хэлэдэг аад, харин практика дээрэ политическэ ажал-ябуулгые ажахын байгуулалтын үдэр бүри хэгдэдэг хүдэлмэриһөө таһалдаг хүдэлмэрилэгшэд манайда үшөө бии. Энэ хадаа, нэн түрүүндэ, хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудтай, илангаяа колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэриин байдалһаа харагдана.

Амжалтануудые туйлахын тулада гол юумэндэ анхаралаа ехээр табиха хэрэгтэй, харин гол юумэн гэхэдэ, МТС-үүд, колхозууд ба совхозуудые мэргэжэлтэй, шадабаритай кадрнуудаар, манай эрхим хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха ябадал болоно. МТС-үүд, колхозууд ба совхозуудые дүршэлтэй, шалгагдамал, шударгы ба үнэн сэхэ хэрэгые эмхидхэжэ, хүнүүдые зүбөөр шэлэн оложо ба хубаарилан табижа шадаха хүтэлбэрилэгшэдөөр хангалгаһаа хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжэхэ талаар хойшолуулашагүй зорилгонуудые шиидхэлгэ нэн түрүүн дулдыдаха байна.

Хэрбээ, нютагуудта эрхим һайн дүүргэгшэдэй, шадабаритай эмхидхэгшэдэй байгаагүй һаа, ямаршье директивэ, хэршье һайнаар ба наринаар найруулан зохёогдоһон байгаа һаа хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлгэдэ зохихо нүлөө үзүүлхэгүй байна. Хэрбээ юумэ мэдэхэ хүдэлмэрилэгшэдэй колхозуудые толгойлдог байгаагүй һаа, директивэ ямаршье туһа хүргэжэ шадахагүй байна.

Колхозууд ургажа, олон һалбаритай томо ажахынууд болоо. Хэрбээ томодхолгын урда тээ колхоз бүхэндэ дунда зэргээр 589 гектар хахалагдадаг газар хүртэдэг байгаа һаа, мүнөө 1693 гектар хүртэнэ. Иимэ ажахые хүтэлбэрилгэ — орёо ба харюусалгатай хэрэг мүн.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй ба бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй составые һайжаруулха тухай партиин Центральна Комитет ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет гурбан жэлэй саада тээ шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн ололгые һайжаруулха талаар үнгэрһэн үе соо зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй олон тоото мэргэжэлтэд, тэрэшэлэн практигууд колхозуудай түрүүлэгшэнэрээр дэбжүүлэгдээ.

Гэхэ зуура колхозуудые хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудаар бэхижүүлхэ хэрэг үшөө муу байһаар. Минии 16.000 колхозуудай түрүүлэгшэнэр дээдэ гү, али тусхай дунда һургуулитай байха юм. Олонхи колхозуудай түрүүлэгшэнэрээр эрдэм багатай хүнүүд хүдэлмэрилнэ.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэрые шэлэн олохо хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг дээрэһээ тэдэнэр түргэ түргэнөөр һэлгэгдэдэг байха юм. Түрүүлэгшэнэрэй гурбанайнь нэгэ шахуу хуби энэ тушаалда жэлһээ доошо саг соо хүдэлмэрилжэ байна. Жэл соо түрүүлэгшынь 2—3 дахин һэлгэгдэһэн колхозууд олон бии. Тэдэнэй олониинь хүдэлмэреэ хэжэ шадаагүй гү, али буруу юумэ гаргаһанай түлөө сүлөөлэгдэһэн байна. Ажалаа унагааһан ба үрилтэ хэһэн хүнүүдые колхознигуудта баадхан нэгэ колхозһоо нүгөө колхоздо райкомуудай эльгээдэг байһан тухай олон жэшээнүүдые тооложо болохо байна.

Зорилго юуб гэхэдэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй составые ойрын саг соо һайжаруулха, тэдэнтэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулха хэрэгтэй. Үйлэдбэриин бригадануудай бригадирнуудые шэлэн ололгодо мүн лэ тон ехэ анхарал хандуулха шухала. Колхозуудые томодхолготой дашарамдан, тэрэшэлэн үйлэдбэриин бригаданууд томо болоо, тэдэниие дүршэлтэй хүнүүдэй, һайн эмхидхэгшэдэй, үнэн сэхэ колхознигуудай толгойлхонь шухала.

Парти хадаа деревнидэ эрхим һайн кадрнуудые ургуулаа. Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй составые нютагай хүдэлмэрилэгшэдһөө табижа һайжаруулха арга боломжо олон районуудта бии байна. Зүгөөр энэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхээр районууд манайда үсөөн бэшэ. Зарим областьнуудай колхозуудта кадрнуудай талаар элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Дайнай үедэ кадрнуудаа бидэнэй нилээд алдаһан дээрэһээ, эдэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Тэрээнһээ гадна, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эрдэм бэшэг ехэтэй ба культурна колхознигууд промышленностьда хүдэлмэрилхэеэ олоор ороһон байна. Тиимэһээ хэдэ хэдэн районуудта һайн кадрнуудые дэбжүүлхэ арга боломжо бага байха юм. Бидэнэр тэдэндэ туһалха ёһотойбди.

Нютагай кадрнуудые дэбжүүлхэтэеэ, мэргэжэлтэдые үйлэдбэри дээрэ гаргахатаяа хамта промышленна центрнүүдһээ коммунистнуудые шэлэн оложо колхозуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ эльгээхэ шухала болоно.

Парти хадаа урдань, хэрэгтэй болоходонь 25 мянган хүдэлмэришэдые хүдөө гаргаа һэн, тэдэнэр хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха талаар тон ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Тэрээнһээ гадна, колхозуудта туһаламжа болгон политотделнүүдтэ хүдэлмэрилхын тулада 17 мянган партийна хүдэлмэрилэгшэд 1933 ондо эльгээгдэһэн байха юм. Промышленностиин олон мянган бусад хүдэлмэрилэгшэд МТС-үүд, колхозууд ба совхозуудта үе үедэ эльгээгдэдэг байһан юм. Энэ хадаа колхозно таряашадта горьтой туһаламжа болоһон байгаа. Эльгээгдэһэн хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь ажал хэрэгээ оролдосотойгоор хэжэ партиин найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулдаг байгаа. Зүгөөр тэдэнэр түрүүшын үедэ хүдөө ажахые һайнаар мэдэхэгүй байбашье, политическэ һайн бэлэдхэлтэй ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй байһан туладаа даалгагдаһан хэрэгээ түргэнөөр шудалжа, шадабаритай хүтэлбэрилэгшэд байһанаа харуулһан ба колхозуудые бэхижүүлхын тулада ехэ юумэ хэһэн байгаа. Партиин деревни эльгээһэн коммунистнуудай гайхамшагта хүдэлмэри тухай олон тоото жэшээнүүдые харуулжа болохо байна. Иимэ хүнүүд партийна организацинуудаар али болохоор дэмжэгдэхэ ёһотой, юуб гэхэдэ тэдэнэр арадтаа ехэ ба һайн һайхан хэрэг хэнэ, хүдэлмэришэн анги ба таряашадай хоорондохи союзые бэхижүүлнэ.

Мүнөөнэй условидо колхозно деревнидэ социалистическэ городой кадрнуудаар туһалалга хадаа советскэ общестывын хүсэ шадалай бата бэхи үндэһэ һуури—хүдэлмэришэн ба таряашанай союзые бүри ехээр бэхижүүлхэ шухала формонуудай нэгэн болоно.

Бүхы колхозуудые бэлэдхэлтэй кадрнуудаар хангаха дүүрэн арга боломжо манайда бии. Колхозуудай түрүүлэгшээр хүдөө ажахын мэргэжэлтэн, шадаа һаа дээдэ эрдэмтэй байбал һайн һэн. Зүгөөр һайн практигууд-эмхидхэгшэдэй кадрнуудые тэрэшэлэн сэгнэхэ шухала. Бидэнэр колхозуудай түрүүлэгшэнэр-практигуудай эрхим һайн хүдэлмэриин олон жэшээнүүдтэй байнабди.

Гээгдэнги колхозуудта нэн түрүүндэ һайн эмхидхэгшэд хэрэгтэй байна. Колхозуудай түрүүлэгшэнэрые шэлэн олоходоо колхознигуудые эмхидхэн элсүүлжэ ба томо ажахые амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ шадаха, дүй дүршэлтэй, культурна эмхидхэгшын колхоз бүхэниие толгойлжо байхын хойноһоо бидэнэр оролдохо ёһотойбди.

Манайда советскэ интеллигенциин ургаад байһан мүнөө сагта партиин зүгһөө городой эрхим хүнүүдые, багсаабал, 50 мянган коммунистнуудые уряалһан уряа гаргажа, хүдэлмэриие шангадхахын тулада тэдэниие деревни эльгээжэ юундэ болохогүй гээшэб. Бидэнэр энээниие хэжэ шадахабди гэжэ бодоноб. Эндэ Пленум дээрэ ондоо асуудалнуудтал адляар, энэ асуудалаар һанамжануудаа мэдэлсэхэ хэрэгтэй байгаа.

Иимэ уряатайгаар промышленна центрнүүдэй коммунистнуудта хэрбээ партиин хандаад байгаа һаа, хүдөө нютаг һайн дураараа гаража, колхозно байгуулалтые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө хүсые ба эрдэмые үгэхые хүсэгшэд олон олдохо гэжэ хүсэд найдамтайгаар хэлэжэ болохо байна. Энэ хүдэлмэриин ехэ шухала байһые мэдэрдэг, шалгагдамал коммунистнуудые, хүдөөдэ саг зуурын бэшэ, харин хододоо ажаллаха хүдэлмэрилэгшэб гэжэ өөрынгөө тоолодог тиимэ хүнүүдые эльгээхэ хэрэгтэй. Тэдэниие анхарал юролдолгоор хүреэлхэ шухала.

Хэрбээ, колхозуудые кадрнуудаар һайжаруулбал, олонхи ушарта хүдөө ажахые мэдэдэггүй ба заримдаа колхозуудта зохихо туһаламжа үзүүлдэггүй элдэб түрэлэй түлөөлэгшэдые эльгээһэнэй хэрэггүй болохо байна. Колхозуудта саг үргэлжэ хүдэлмэрилхын тулада хүдэлмэрилэгшэдые эльгээлгэ, түлөөлэгшэдые эльгээһэндэ орходоо хэмжээлэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ байна.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ һайжаруулха шухала зорилго хадаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые хүгжөөлгэдэ партиин районно комитедүүдэй ба райисполкомуудай үүргые дээшэлүүлхэ ябадал болоно. Районно звеное бэхижүүлэнгүй, партийна хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табингүй ба партийна бүхы хүдэлмэриие шадамараар эмхидхэнгүй колхозуудые, МТС-үүдые ба совхозуудые хүтэлбэрилгые шэнэ зорилгонуудта таарахаар һайжаруулжа шадахагүй байнабди.

Хүдөө ажахын олохон районууд партийна ба советскэ бэлэдхэлтэй кадрнуудаар баян бэшэ байха юм. Хэдэ хэдэн районно партийна комитедүүд ба райисполкомуудай хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө мэргэжэлэй талаар хүтэлбэрилэгшэдтэ мүнөө үедэ табигдадаг ургажа байгаа эрилтэнүүдые харюулнагүй. Партиин хүдөөгэй райкомуудай секретарьнуудай состав тухай илангаяа хэлэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ анкетнэ мэдээнүүдээрнь хаража үзэхэ болоо һаа яһала гэмгүй шэнги байха юм. Секретарьнуудай 90 үлүүтэй процентнь найман ба дээшэшье жэлэй партийна стажтай, 80 процентнь—дунда ба дээдэ эрдэмтэй хүнүүд юм.

Хүдөөгэй районуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудай һула талань юун гээшэб? Тэдэнэй зариманиинь хүдөө ажахые муугаар мэдэдэг ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин шухала дүй дүршэлгүй байна. Хүдөөгэй райкомуудай секретарьнуудай хахадынь шахуу табан жэлһээ доошо партийна хүдэлмэриин стажтайнууд юм. Секретарьнуудай гурбанай нэгэнһээ олониинь энэ хүдэлмэридэ жэлһээ доошо саг соо ябажа байна. Райониие, МТС-үүд ба колхозуудые һайнаар хүтэлбэрилхэнь бэрхэтэй, дүй дүршэл багатай кадрнууд олон райкомууд ба райисполкомуудые толгойлжо байдаг.

Районно звеное партийна ба советскэ зохихо кадрнуудаар бэхижүүлхын тулада манайда арга боломжонууд бии гээшэ гү? Хэлсээнгүй бии. Хүнүүдые зүбөөр хубаарилан табиха ба хэрэглэхэ, областной, хизаарай, республиканска центрнүүдтэ аппарадай тоое үсөөрүүлхэ, үлүү настройконуудые усадхаха ба һайн хүдэлмэрилэгшэдэй ехэхэн хубиие районно звеное, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые бэхижүүлгэдэ хабаадуулха хэрэгтэй байна.

Зарим областьнууд партийна ба советскэ хүдэлмэридэ дэбжүүлхын тулада кадрнуудай шухала резервгүй байһан дээрэһээ, һулабтар хүдэлмэрилэгшэдые нэгэ газарһаа ондоо газарта табидаг байна. Иимэ областьнуудай районуудые хүтэлбэрилгые һайжаруулха зорилгые Центральна Комитедэй туһаламжагүйгөөр, өөһэдынгөө хүсөөр шиидхэхэнь бэрхэтэй байна. Энээнэй тулада хэдэн мянган эрхимэй эрхим коммунистнуудые шэлэн олохо ба партиин хүдөөгэй райкомууд болон райисполкомуудта хүдэлмэрилхын тулада тэдэниие эльгээхэ шухала.

Дүй дүршэл багатай хүтэлбэрилэгшэдые һэлгэхэ тухай асуудалда бодомжотойгоор, анхарал ехэтэйгээр хандаха хэрэгтэй байһан тухай уридшалан һануулха шухала. Партийна ба советскэ дүршэл багатай хүдэлмэрилэгшэдые имагтал бэрхэ, бэлэдхэл ба дүй дүршэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдөөр һэлгэхэ хэрэгтэй. Сүлөөлэгдэһэн тэдэ нүхэдые, партийна талаар хэрбээ өөһэдыгөө һайнаар харуулһан байгаа һаань, тэдэниие һургаха, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудта, тэрэшэлэн партийна һургуулинуудта эльгээхэдэ таарамжатай, тэдэнэй һайн хүтэлбэрилэгшэд болохо ябадалые туйлаха хэрэгтэй. Кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ курсануудай ба партийна һургуулинуудай программануудта социалистическэ хүдөө ажахын техникын, экономикын ба эмхидхэлгын асуудалнуудые шудалалга оруулалсабал туһатай байха гээшэ ха.

Деревнидэхи хүдэлмэри—шухала ба хүндэтэй хүдэлмэри мүн. Партийна организацинууд хадаа харюусалгатайшье тушаал даажа байһан зарим коммунистнуудай зүгһөө хүдөөдэ ноёрхуу-хойрогоор хандадаг ябадалые дабажа гараха зэргэтэй. Хүдөөгэй районуудта, МТС-үүдтэ, колхозуудта ба совхозуудта хүдэлмэрилгые хоёрдохи зэргын хүдэлмэри гэжэ тоолодог хүдэлмэрилэгшэд үшөө бии. Иимэ хүнүүд коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые хүдөө ажахые дэбжүүлэнгүйгөөр амжалтатайгаар шиидхэжэ болохогүй байһан тухай юрын ушарые ойлгоногүй. Хилээмэ, мяха, һү, тоһо, овощь ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэг дэлбэг болгонгүйгөөр коммунистическэ общество байгуулжа болохогүй.

Зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай анхаралые ехээр хандуулха хэрэгтэй. Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэтэй холбоотой бүхы участогуудые кадрнуудаар һайжаруулха шухала. Мэргэжэлтэдэй ехэ армиие аппарадһаа үйлэдбэри дээрэ гаргаха, колхозуудые, МТС-үүдые ба совхозуудые хүтэлбэрилхы ба ниитын кадрнуудаар бэхижүүлэн һайжаруулха, партиин райкомуудай ба райисполкомуудай хүтэлбэрилхы составые бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Шэнээр дэбжүүлэгдэһэн партийна ба партийнабэшэ хэдэн мянган шадабаритай эмхидхэгшэдэй ерэхэ жэлэй үндэр ургасын ба малажалые хүгжөөн дэбжээхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлдэ хабарһаа эхилэн орохынь тулада энэ хүдэлмэриие мэнэ гэһээр эхилхэ ба ерэхэ жэлэй январь—февральһаа оройтонгүйгөөр гол түлэб дүүргэхэ шухала.

Саашадаа МТС-үүд ба колхозуудые хүтэлбэрилгэдэ хайша хэрэгээр хандалгые усадхаха шухала. Колхоз бүхэндэ, багсаахада, 5—6 харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэдэй тудахаар, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ аппарат районуудта бии. Эдэ бүгэдын байбашье, колхозуудай ба МТС-үүдэй ажал хэрэгэй байдалай түлөө, олониитын дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэриин түлөө үнэндөө хэншье харюусадаггүй байха юм.

Колхозуудай түлөө райкомой секретарь, райисполкомой түрүүлэгшэ, райисполкомой хүдөө ажахын таһагые даагша, МТС-эй директор ба бусад харюусадаг гэжэ хэлэжэ болохо байна. Зүгөөр район дотор тус тус колхозой түлөө хэн сэхэ харюусанаб? Энэ асуудалда таанад хэнһээшье тодорхой харюу абахагүйт, юуб гэхэдэ, тус тус колхозой түлөө хэншье харюусадаггүй. Колхозуудые хүтэлбэрилгын гол үндэһэн дутуунь энээндэ байна. Үнэндөө колхозуудые хүтэлбэрилгэ эзэгүй орхигдонхой. Энэнь олонхи ушарта иимэ байдаг: райкомой гү, али райисполкомой хүдэлмэрилэгшэ машинада һуужа, үдэр соо хахад районоо ябадаг ба заримдаа машинаһааашье гарангүйгөөр заабари үгэдэг байна.

Колхозуудай партийна эхин организацинуудые хүтэлбэрилгэдэ тэрэшэлэн горьтой дутуунууд бии. Энэнь нэн түрүүндэ партиин райкомууд, үсөөн ушарһаа бэшэндэ, колхозно партийна организацинуудай секретарьнуудтай һулаар хүдэлмэрилдэг, партийна организацинуудые бэхижүүлхэ, тэдэниие тойруулан партийнабэшэ колхознигуудай дундаһаа эдэбхитэдые бии болгохо тухай шухала анхарал табидаггүй байһан ябадалда харагдана. Коммунистнуудые марксистско-ленинскээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри олон организацинуудта үшөө муугаар ябуулагдана.

Колхозуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ колхозно партийна организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай партиин обкомууд ба райкомууд шухала хэмжээ абанагүй. Олон колхозуудта нилээд томо партийна организацинууд тогтонхой. Хэдэ хэдэн колхозуудта партийна организацинуудыень ондоо уялгануудһаа сүлөөлэгдэһэн секретарьнууд толгойлно. Партиин Центральна Комитет хадаа обкомууд ба райкомуудай гүйлтаар бүри томонууд парторганизацинуудтай 3747 колхозуудта бусад уялгаһаа сүлөөлэгдэһэн секретарьнуудай тушаалнуудые бии болгоһон байна. Зүгөөр колхозно партийна организацинуудай секретарьнуудые шэлэн ололгодо зарим партийна комитедүүд хайхарамжагүйгөөр хандадаг байна. Энэ хүдэлмэридэ бэлэдхэлгүй, заримдаа тушаан болоһон хүнүүд һайшаан дурадхагдадаг байха юм.

Олон колхозуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг ажалшадые политическээр хүмүүжүүлгэдэ шухала анхарал хандуулагдадаггүй байха юм. Колхознигуудтай саг үргэлжэ һайнаар хүдэлмэри ябуулхын орондо албадан захиржа советскэ хуули эбдэдэг хүдэлмэрилэгшэд үшөө бии. Олон колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта колхознигуудые, колхозницануудые, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэришэдые культурно-ажаһуудалай талаар хангалга муугаар табигданхай. Зарим районуудта хүн зондо кино харуулга эмхидхэлгэдэ советскэ ба партийна органууд анхарал багаар табина.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхын түлөө ехэ хүсэн болошо комсомольско организацинуудые тоохогүй ябадал манайда хэдэ хэдэн районуудта бии байна. Газартаряалангай ба ниитын малажал хүгжөөлгын культурые дээшэлүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ комсомолецууд ба хүдөөгэй залуушуул үшөө һулаар хабаадуулагдана.

Колхозно ба совхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта шэн зоригто ажалай гайхамшагта үльгэр жэшээ харуулдаг—эхэнэрнүүд,—манай солото колхозницанууд, МТС-үүд ба совхозуудай эмэгтэй хүдэлмэришэд хүдөө ажахыда онсо ехэ үүргэ дүүргэнэ. Теэд олон партийна организацинууд энээниие хараадаа абадаггүй ба эхэнэрнүүдэй дунда хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Партиин обкомууд ба райкомууд хадаа бии байһан дутуунуудые шууд усадхажа, үргэн ниитэ ажалшадай дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ уялгатай.

Энээниие туйлахын тулада деревнидэ общественно-политическэ хүдэлмэри ябуулха ба МТС-үүд болон колхозуудые хүтэлбэрилгэдэ эзэн бусаар хандаха ябадал усадхаха шухала.

Үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта партийна хүтэлбэриие дүтэлүүлхэ шухала болоо. Мүнөө үедэ тусхай хүдэлмэрилэгшын тусхай колхоздо хүдэлмэри ябуулжа, тэрэнэй түлөө харюусахаар, кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохын, хүнүүдые зүбөөр хубаарилан табихын, колхознигуудай дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэриин түлөө, тус колхозой үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгын түлөө хэн нэгэнһээ эрилтэ хэхэ аргатай байхаар партийна аппарадай хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха шухала.

Энэ асуудалаар һанамжаяа мэдэлсэхын тулада иимэ бодомжо хэлэжэ болохо байна. МТС бүхэндэ партиин айкомой секретаряар толгойлогдоһон бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые хүдөөгэй райкомуудта бии болгохо хэрэгтэй гэжэ бидэндэ һанагдана. Жэшээлхэдэ, район дотор 3 МТС-тэй байба гэлэй. Тиимэ райондо МТС бүхэндэ нэгэ нэгэ бүлэгэй хүртэхөөр, нэгэ инструкторай нэгэ гү, ехэдээл һаа хоёр колхоздо хүртэхөөр, тэдэнэй хүдэлмэриин түлөө партиин райкомой үмэнэ тэдэнэй харюусалгатай байхаар инструкторнуудай гурбан группа байгуулжа болохо байна. Юрэнхыдөө партийна аппарадта ба илангаяа партиин райкомуудта инструкторнуудай үүргэ дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ инструкторнуудые шэлэн олохо ба тэдэниие бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхарал табиха шухала.

Группые толгойлдог райкомой секретарь мэдэлдээ байһан инструкторнуудые хүтэлбэрилхэ, МТС-эй зоной бүхы колхозуудые хангаха, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, тэрэшэлэн колхозуудта пар-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюуртa)

*) Түгэсхэл. Эхниинь сентябриин 16 ба 17-ной юмернуудта.

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛ

тийна хүдэлмэри эмхидхэхэ ба эдэ колхозуудтахи ажал хэрэгэй түлөө партиин райкомой үмэнэ харюусалгатай байха ёһотой. Колхозуудые ба партиина эхин организацинуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхын тулада райкомой секретарь хадаа хүдэлмэринигөө бүхы саг соо МТС дээрэ байха ёһотой болоно. Энэ ехэ һайн гээшэ, саарһан бэшэлгэнүүд үсеэрхэ ба бодото хэрэг ехээр хэхэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаар орлогшоноортой байлга үлүү болоно. Нэгэдэхи секретаряар толгойлогдоһон райкомой бюро хадаа МТС-үүд ба колхозуудые хангадаг группануудай хүдэлмэриие залан шэглүүлхэ, тэрэшэлэн аймагайнгаа ажахын ба культурна бүхы ажабайдалые хүтэлбэрилхэ ёһотой.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ, манай һанахада, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие дэбжүүлгэдэ ба колхозууд, МТС-үүд ба партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилгэдэ эзэн буса байлгые усадхалгада туһалха байна.

Партиин обкомуудай зүгһөө хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын стиль ба методтүдтэхи дутуунууд тухай мүн лэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хүтэлбэриие һайжаруулха эрилтэ эхэ бүхы үндэһэн партиин Центральна Комитедтэ бии. Партиина ба советскэ олон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй колхозуудай хэрэгые гүнзэгыгөөр һонирхон мэдэхэгүй байдые гэршээхэ баримтанууд бидэндэ бии. Колхозуудай экономикые, түрүүшүүлэй шүй дүршэлые һайнаар шэнжэлжэ мэдэхэгүй байхадаа иимэ хүдэлмэрилэгшэд халирхай ябадал гаргадаг, колхозуудта бодото һайн туһаламжа үзүүлгые декларацинуудаар ба штурм хэлгээр һэлгэдэг байна.

Хэтэрхэдээ, партиин обкомуудай зарим секретарьнууд хүдөө ажахые мүртэйгөөр мэдэхэгүй байгаад, тэрэниие шэнжэлэн мэдэхэ дурагүй, үрэ багатай юрэнхы һайруулагдаар ба халирхай заабаринуудаар ёһо дүүргэжэ һуудаг байна. Үндэр ургаса абаһан нэгэшье колхозые нэрлэжэ, һайн колхозой түрүүлэгшые, түрүү бригадирые нэрлэжэ шададаггүйшье областной партийна организациин хүтэлбэрилэгшын бии байһые нормальна гэжэ тооложо болохо гээшэ аал. Хүдөө ажахыда ажалай түрүү методтүдые юугээрэ һайн байһые тодоор мэдэхэгүй, областиин колхозуудые малажалаа тэжээлээр хангахын тулада юу хэжэ байһые, жэшээлхэдэ, силос дарахын тулада ямар культура тарихада һайн байһые, колхозууд ба совхозууд эдэ культурануудаар ямар ургаса абадаг байһые, гэхэ мэтые мэдэхэгүй обкомой гү, али союзна республикын компартиин ЦК-гэй секретарь байжа шадаха гээшэ аал. Тэдэ иимэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй манайда үшөө бии байһаниинь гэмшэлтэй.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ халирхайгаар хандалгые шууд болюулха хэрэгтэй. Зүбөөр хүтэлбэрилхын тулада нютагуудтахи байдалые шэнжэлхэ, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудтахи ажал хэрэгэй байдал шэнжэлхэ, кадрнуудтай, нэн түрүүндэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй кадрнуудтай хүдэлмэри ябуулха, түрүү дүй дуршал шэнжэлхэ ба тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Партиина ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хадаа заатал һаа агрономууд байха бэшэ, зүгөөр хүдөө ажахын асуудалнуудые тэдэнэр һайнаар мэдэхэ ёһотой. Хэрбээ тэрэ үнэхөөрөө туһатай хүдэлмэрилэгшэ байхые хүсөө һаа, хүдэлмэрилэгшэ бүхэн энээниие туйлажа шадаха. Иимэ эрилтэ тон зүб гэжэ бодоноб.

Нүхэдүүд! Мүнөө үедэ ороной бүхы районуудта үндэр ургаса абадаг, малажалһаа ехэ ашаг шэмэ абадаг ба гүрэнэй урдахи уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэдэг, ехэ доход оруулдаг ба колхознигуудай ажалта үдэртэ продукт ба мүнгэ ехээр үгэлгые жэл бүри хангадаг экономическа талаараа бэхижэһэн колхозууд үсөөн бэшэ юм. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжүүлхэ талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлгэ, колхозууд ба колхознигуудай доходуудай шэнэ горьтой ургалтые хангаха байна. Колхознигуудай культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүд нилээд ехээр ургана, ургахашье байна.

Энээнтэй дашарамдуулан культурно-ажаһуудалай ба колхозно тосхонуудые болбосон зохид түхэлтэй болгохо зарим асуудалнууд тухай хэлэхэ шухала байна. Саашадаа энэ хүдэлмэриие ямараар ябуулхаб гэжэ олон хүдэлмэришэд асууна. Энээндэ нэгэн харюу үгтэхэ байна — энэ хэрэгтэ бодото условинуудһаа дулдыдуулан хандаха хэрэгтэй. Колхозуудай бэхижэһэн ба зохихо материальна арга боломжотой газарнуудта иимэ колхозууд үсөөн бэшэ, үйлэдбэриин байрануудые бариха хүдэлмэри түрүүшын ээлжээндэ ябуулха, тэрэшэлэн колхозно посёлогуудые болбосон түхэлтэй болгохо шухала.

Ниитынгээ ажахын ургаха тудам колхозууд хадаа колхозно үйлэдбэридэ хүдэлмэрилхын ба общественнэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадахын тулада, колхознигуудта таарамжатай һайн услови байгуулхын тулада ниитын байрануудые — хүүгэдэй садуудые, хүүгэдэй яслинуудые ба нарайлалгын гэрнүүдые барилгада доходойнгоо зарим хубиие хэрэглэхэ арга боломжотой болохо байна. Экономическа талаараа бүхэжэһэн колхозууд клубуудые барихын тулада мүнгэ һомолжо, колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха бүри таарамжатай услови байгуулжа шадаха байна. Гэрнүүдые, газаагуурхи байрануудые заһабарилха ба бариха, буусынгаа газар дээрэ үрэ жэмэстэ модонуудые һуулгахын тулада тарилгын материалнуудые, газаагуурхи байрануудые заһабарилха ба сад хэрэглэлнүүдые хангаха ябадалда туһаламжа үзүүлхыень колхозуудта һайшаан дурадхахада таарамжатай байна.

Тиихэдээ гол юумэн — ургасые дээшэлүүлгэ, малажалые дэбжээлгэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэ болоно гэжэ һанаха хэрэгтэй. Имагтал хүдөө ажахын үйлэдбэриин шэнэ хүсэтэ дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ колхозно тосхониие болбосон зохид түхэлтэй, болгохо, колхознигуудай культурые ба ажаһуудалые саашадань һайжаруулха зорилгонуудые шиидхэжэ болохо байна. Ажалшадай ажабайдалай материально-культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай сат үргэлжын оролдолго бүхы партийна ба советскэ организацинуудай шухала уялга болоно.

Баһа нэгэ асуудал тухай тогтохые хүсэнэб. Хуторнууд тухай хэлэгдэнэ. Прибалтийска республикануудта—Литвада, Латвида, Эстонидо олон хуторнуудай бии байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө эдэ республикануудта коллективизацилгын гол түлэб дүүргэгдээд байхада, хуторнуудые яахаб, тэдэндэ бидэнэр ямараар хандаха ёһотойбибди гэжэ нютагай зарим хүдэлмэрилэгшэд асуудаг байна. Эндэ манай һанамжа хоёр янзын байжа шадахагүй. Бусад республиканууд ба областьнуудта Правительствын шиидхэбэреэр хуторнуудые тосхон болгон нэгэдүүлхэ ажал үшөө дайнай урда тээ барагсаан дүүргэгдэһэн байна. Бидэнэр хадаа хуторска системые дадхуулһаар үгы хэжэ ниитэ-колхозно посёлогуудые байгуулхын түлөөбди. Энэ хадаа колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхын тулада бүри таарамжатай услови хангаха ба колхознигуудай ажабайдалай культурно-ажаһуудалай условиие һайжаруулха, һайн һургуулинуудые, больницануудые, нарайлалгын гэрнүүдые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые бариха арга олгоно.

Зүгөөр энэ асуудалые бодото хэрэг дээрэ шиидхэлгэдэ тэбэдэлгэ гаргабал буруу болохо байна. Партийна ба советскэ органууд хадаа колхознигуудтай хамта нютагай арга боломжонуудые бүхы талаһаань сэгнэн хаража үзөөд, тэдээнһээ дулдыдуулан энэ хэрэгые хаана, хэзээ, хайшан гээд үнгэргэхэ тухай асуудал шиидхэхэ зэргэтэй. Зүбөөр шиидхэлгэ хэгдэхэ байһандань бидэ этигэнэбди. Колхознигууд өөһэдөө хуторнуудта һуухаяа дурагүйдэхэ ба культурно-ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха шухала байһан тухай асуудал табиха байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжүүлхэ талаар ехэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ олониитын дунда партийна организацинуудай ябуулһан хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй творческо хүсэн барагдашагүй, тэдэниие бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ шухала. Партийна хүдэлмэрилэгшэд, бүхы коммунистнууд хадаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ хойшолуулашагүй зорилгонуудые үргэнөөр тайлбарилха, полинуудай ургасые ба малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ёһотой. Тэрэнэй тулада хододоо олониитын дунда ябаха, олониитэтэй саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ, хүнүүдые, тэдэнэй эрилтэ ба хэрэглэлнүүдые һайнаар мэдэхэ, ашатай туһатай үүсхэлые хаһа саг соонь обёорхо ба дэмжэхэ, гаража магад һаад ба таһалдалнуудые уридшалан зайсуулха ёһотой. Партийна организацинууд бүхы хүдэлмэреэ ябуулхадаа МТС-үүд ба совхозуудай түрүү хүнүүдтэ, үдэрһөө үдэртэ ургаха ба олон болохо байһан газартаряалангай ба малажалай мастернуудта түшэглэхэ ёһотой.

Партийна организацинууд хадаа:

партийно-эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ бүхы хүдэлмэриие дэбжүүлгэ хангаха, партийно-политическэ хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэтэй нигтаар холбохо;

деревнидэхи хүдэлмэриие хоёрдохи зэргын хүдэлмэри гэжэ хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хубиин буруугаар һанадаг байһые болюулха;

колхозуудые хүтэлбэрилгэдэ эзэн буса ябадал усадхаха, партиин районно комитедүүдэй аппарадай хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха, партийна органуудые колхозно-совхозно үйлэдбэридэ дүтэлүүлхэ;

партиин обкомууд ба райкомуудай зүгһөө хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, зарим хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө албадан захиралга гаргаха ябадал шууд болюулха, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые хүтэлбэрилгэдэ хойрог халирхайгаар хандалгые зайсуулха ёһотой.

Партийна организацинууд хадаа бүхы колхознигууд ба колхозницануудые, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые саашадань дээшэлүүлгын ба ниитын малажалые хүгжөөлгын түлөө тэмсэлдэ жагсааха, колхоз бүхэнэй хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха талаар гүрэнэй үмэнэхи уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг, үрһэнэй ба бусад фонднуудтай байлгые, ниитынгээ ажахые саашадань бэхижүүлгые ба колхознигуудай ажалта үдэрэй түлөөһые дээшэлүүлгэ хангадаг байхые туйлаха ёһотой.

***

Нүхэдүүд! Советскэ орон хадаа түлэг дундаа хүгжэжэ, коммунизмын замаар найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана. Арадай ажахын гол хүсэн бологшо социалистическэ индустриин хүсэтэ ургалтын база дээрэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилгонуудые бодотоор шиидхэлгэ коммунистическэ байгуулалтын программын шухала хуби болоно. Мүнөө энэ зорилго бүгэдэарадай шухала зорилго болон манай урда табигдаба. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай союзые саашадань бэхижүүлгэдэ мүн лэ туһалха байна.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, манай интеллигенци, советскэ бүхы хүнүүд энэ зорилгые богонихон болзор соо шиидхэхэ байһандань батаар этигэжэ байһанаа хэлэжэ болоно. Энэ хадаа коммунизмын замаар манай ороной урагшаа дабшаһан ехэхэн алхам болохо байна!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Автомобильна транспортын эмхидхэлгэ һайжаруулха, промышленна ба хүдөө ажахын ашаа-нууд болон пассажирнуудые автомобиляар шэрэхэ ябадал хангаха, шоссейнэ харгынуудай шэнэ барилга хүгжөөхэ ба ашаглалга һайжаруулха зорилгоор СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй **Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай союзно-республиканска министерствые би**и болгобо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан списогэй ёһоор предприятинууд ба эмхи зургаанууд СССР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерстводэ үгтэбэ.

СССР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай Министрээр нүхэр **Лихачёв Ива**н Алексеевич томилогдобо.

* * *

Ороной газарай баялигуудые комплексноор ба түсэблэн геологическаар шэнжэлхэ зорилгоор СССР-эй арадай ажахын эрилтэнүүдые ашаг-малтамалнуудаар хангахын ба газарай баялигуудые хамгаалга һайнаар эмхидхэхын тула, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **СССР-эй Геологиин ба газарай баялигуудые хамгаалгын министерствые** бии болгобо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан списогэй ёһоор предприятинууд ба эмхи зургаанууд тэрээндэ үгэбэ.

СССР-эй Геологиин ба газарай баялигуудые хамгаалгын Министрээр нүхэр **Антропов** Петр Яковле-вич томилогдобо.

***

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй **Авиационно промышленностиин министерствые би**и болгоһон ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан списогэй ёһоор предприятинууд ба эмхи зургаануудые тэрээндэ үгэһэн байна.

СССР-эй Авиационно промышленностиин Министрээр нүхэр **Дементьев** Петр Васильевич томилогдобо.

Мартагдашагүй үдэр

БАКУ, сентябриин 16. (ТАСС). Закаспиин эсэрһэндэ английска интервентнүүдээр ба тэдэнэй эсеровскэ зарсанараар буудагдаһан бакинска 26 комиссарнуудай наһа бараһаар 35 жэлэй ой сентябриин 20-до гүйсэхэ байна.

Партиин Бакинска горкомой библиотекэ со... выставкэ нээгдэбэ. Гражданска дайнай жэлнүүдтэ Соведүүдэй засагай түлөө бакинска хүдэлмэришэдэй хэһэн героическа тэмсэл түүхэтэ документнүүд, фото-зурагууд, картинануудта харуулагдана.

Нефтяной промышленностиие, Каспийска худалдаа наймаанай флодые, загаһанай олзоборилгонуудые национализацилха тухай бакинска совнаркомой декредүүд витринэдэ табигданхай.

Выставкын түгэсхэлэй материалнууд советскэ Азербайджанай экономикын ба культурын хүгжэлтые харуулна.

СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ программа

Үсэгэлдэр «Правдада» Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай Информационно мэдээсэл, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр Пленумээр баталан абтаһан «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол тунхаглагдаа.

Коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь партида ба орондомнай, бүхы советскэ арадта энэ тогтоол түрүү зэргын удхашанартай байна. Энэ тогтоол соо СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ үндэһэн асуудалнууд тодорхойлогдон табигдаа, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид дэбжээхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ эрид ехэ болгохо замууд заагдаа.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр байгуулагдаһан ба бэхижэһэн СССР-эй социалистическэ хүдөө ажахы индустриально-техническэ хүсэтэ база дээрэ һууриижана, дэлхэй дээрэ эгээл томо ба механизированнэ хүдөө ажахы мүн болоно. Тэрэ хадаа таряашадай жэжэ товарна ажахыда орходоо, тэрэшэлэн хүдөө ажахын томо капиталистическэ үйлэдбэридэ орходоо шиидхэхы үлхашанартай, булюу хүсэтэй байһанаа арсашагүйгөөр баталан харуулаа. Мүнөө сагай техникээр зэбсэглэгдэһэн колхозуудай ниитын ажахы хэлбэришэгүйгөөр хүгжэжэ, колхозно байгуулалта бүхэжэжэ байна.

Амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэшье, мүн баһа дайнай үеын хүндэ хүшэр жэлнүүдтэшье социалистическэ хүдөө ажахы өөрынгөө агууехэ бата хүсые, хүн зониие эдеэ хоолоор, тиихэдэ хүнгэн ба эдеэ

„Правдын“ сентябриин 14-нэй түрүү бэшэг

хоолой промышленностиие түүхэй эдээр улам бүри ехэ хэмжээтэйгээр хангаха өөрынгөө шадабариие баримталан харуулаа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ ороохо таряа үйлэдбэрилгэ урданайхидаа хүргэгдөөд, нилээд ехээр үргэдхэгдөө. Манай орон талха таряагаар хангагдаа. Гүрэнэй зүгһөө хлопок, сахарна свёкло бэлэдхэлгэ дайнай урдахиһаа нилээд ехэ болоо.

Дайнай жэлнүүдтэ малажалда тохёолдоһон ехэ гээлтэ хоролтые колхозууд ба совхозуднай богонихон болзор соо усадхан зайсуулаад, малай тоогой нилээд урган нэмэхэ ябадал туйлаа. 1945 оной июльһээ 1953 оной июль хүрэтэрхи үе соо СССР дотор эбэртэ томо малай тоо 11,3 миллион толгойгоор, хонид ба ямаадай—53,9 миллион толгойгоор, гахайн—25,1 миллион толгойгоор, адуу моридой—6,2 миллион толгойгоор нэмэһэн байха юм. Малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтанууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ бэлэдхэлгын хэмжээе ехэ болгохо арга олгоо. Колхозно экономикын бүхы талаараа хүгжэһэнэй зэргээр колхозуудай ниитын баялиг ургана, колхознигуудай мүнгэн ба натуральна доход ехэ болоно.

Гэбэшье, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн хүн зондо улам ехээр хэрэгтэй болохо байһан эдеэ хоолой продуктнуудаар, тиихэдэ хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие — түүхэй эдээр хүсэд дүүрэн ханганагүй, хүдөө ажахын техническэ зэбсэглэлтэй ба колхозно байгуулалтада бии байһан арга боломжонуудтай зохилдоногүй.

«Мүнөө манай орон дотор техническэ талаараа түгэс һайн хүсэтэ хүндэ индустриин байгуулагдаад ба колхозуудай нилээд ехээр бэхижээд байхада, — гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ, — энээнэй үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай эрид ехэ дэбжэлтэ туйлахын тула, эдеэ хоолой товарнуудаар манай ороной бүхы хүн зоной хангагдасые хоёр—гурбан жэлэй туршада эрид ехээр дээшэлүүлхын, тэрээнтэй хамта бүхы олониитэ колхозно таряашадай материальна байдалай үлэмжэ ехэ хэмжээе хангахын тулада хэрэгтэй бүхы условинууд бии болоод байна».

Томо социалистическэ хүдөө ажахын угаа ехэ арга боломжонууд үшөөл муугаар ашаглагдана гэжэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тэмдэглээ. Олон колхозуудта ба районуудта ороохото ба техническэ культурануудай ургаса бага байна.

Малажал хүгжөөхэ хэрэг илангаяа хангалтагүй байна. Олон колхозуудта ажахын энэ шухала һалбари ехэ товарна ба ехэ доход үгэдэг үшөө болоогүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ малай тоо толгой удаанаар олошорно, тиихэдэ орон дотор үнеэдэй тоо дайнай урда тээхи хэмжээндэ мүнөө хүрэтэр хүрөөгүй байһаар.

Хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгэдэ ехэ дутагдалнууд бии байна, энэ ушар хадаа городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зониие эдэ продуктнуудаар хангалга һайжаруулха хэрэгтэ һаад хэнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхыдөө хангалтагүй хэмжээтэй байһанай ба хүдөө ажахын хэдэн шухала һалбаринуудай гээгдэһэнэй шалтагаанууд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол соо элирүүлэгдээ.

«Коммунистическэ парти хадаа,— гэжэ Пленумэй тогтоол соо заагдана,—арадай ажахын бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала услови болохо хүндэ индустриие бүхы аргаар үргэдхэн дэбжээхэ хараа шугамые хэлбэришэгүй сэхээр баримталһан ба энэ замаараа тон ехэ амжалтануудые туйлаһан байна. Энэ түрүүшын ээлжээнэй арадай ажахын зорилгые шиидхэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаһан, энээндэ гол хүсэнүүд ба зөөри хэрэгсэлнүүд үгтэдэг байгаа. Ороноо индустриализацилха хэрэгтэ манай эрхим кадрнууд хандуулагдаһан байгаа. Түргэн темптэйгээр хүндэ индустрииешье, хүдөө ажахыешье, хүнгэн промышленностиешье нэгэ доро хүгжөөхэ ябадал хангаха арга боломжонууд манайда үгы байгаа. Энээнэй тулада хэрэгтэй шухала эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулха хэрэгтэй байгаа. Мүнөө нүхэсэлнүүд байгуулагдаа. Бидэнэр хүсэн түгэс индустриальна базатай, бэхижэһэн колхозуудтай ба ажахын байгуулалтын бүхы һалбаринуудта бэлэдхэлтэй кадрнуудтай байнабди.

Зүгөөр, хүдөө ажахын хэдэн шухала һалбаринуудай гээгдэһэнэй ондоошье шалтагаанууд бии, манай хүдэлмэриин дутагдалнуудһаа, хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын дутагдалнуудһаа үндэһэтэй шалтагаанууд гэхэ гү, бидэнһээ өөһэдһөөмнай дулдыдаха шалтагаанууд бии».

Үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ, тэрэнэй олзо доходые ехэ болголгодо хүдэлмэрилэгшэдэй материальна талаараа урма хэшээлтэй байха принципые— социалистическэ ёһоор ажахыгаа эрхилхэ энэ нэгэн үндэһэн принципые хүдөө ажахыда хазагайруулһан ябадал тиимэ шалтагаануудай тоодо тон түрүүн ороно.

Колхозуудай уялгата ёһоор тушааха тарянажалай болон малажалай продуктнуудые колхозуудта даалгажа үгтэһэн хахалагдадаг газарай гү, али бүхы газарай гектар бүриһөө тооложо гаргаха принципые парти, правительство үшөө дайнай урда тээ тогтооһон байгаа. Энэ принцип бүрин зүб байһанаа харуулһан ба үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ колхозуудай материальна урма хэшээл байгуулһан аад, бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хазагайруулагдадаг байгаа. Һайнаар хүдэлмэрилдэг, түрүү, хүдөө ажахын культурануудай ехэ ургаса абадаг ба малажалай ехэ ашаг үгэлгые туйлаһан колхозуудта юрэ тушаалгын нилээд ехэ нормо тогтоогдодог байгаа.

Хүдөө ажахын эдэ шухала һалбаринуудые хүгжөөхэ ябадалые гүрэнэй зүгһөө хангалтагүйгөөр урмашуулдаг байһан ушар малажалые, тэрэшэлэн овощь болон хартаабха үйлэдбэрилгые хүгжөөлгэдэхи гээгдэлые нилээд ехээр тохёолдуулаа гэжэ Пленумэй шиидхэбэринүүд соо заагдана. Малажалай продуктнуудые, хартаабха болон овощь бэлэдхэлгын ба худалдажа абалгын талаар мүнөө хүрэтэр байһан сэнгүүд хүдөө ажахын эдэ һалбаринуудые хүгжөөхэ талаар колхознигуудай материальна урма хэшээлые һулаар дээшэлүүлдэг байгаа.

Ниитын интересүүдтэ хубиин интересүүдые мэдэлтэй байлгажа, артельдэ ниитын ба хубиин интересүүдые зүбөөр зохилдуулха ябадал колхозно үйлэдбэриин хэлбэришэгүй дэбжэлтын тон шухала услови мүн. Уставай ёһоор тиигэжэ хараалагдаһан байгаа. Зүгөөр, артельдэ ниитын ба хубиин интересүүдые зүбөөр зохилдуулха принцип олон колхозуудта хазагайруулагдаһан байба. Энэ принципые хазагайруулга, бууса шадарай ажахыһаа абтаһан продуктнуудые тушааха үлүү ехэ нормонууд, колхознигуудай хубиин ажахы тушаа налоговой политикада бии байһан дутагдалнууд дээрэһээ боложо, колхозой айлнуудай хубиин хэрэглэмжэдэ байһан малай тоо толгой хороһон байна. Иимэ байдал колхознигуудай интересүүдые харалсадаггүй байхаһаа гадна, социализмын бүхы үедэ коллективнэ ажахын гансал зүб формо мүн болохо колхозуудай артельнэ формын уг удхые хазагайруулха ябадалда хүргэнэ.

Хүдөө ажахыда социалистическэ гүрэнэй үгэжэ зэбсэглэһэн хүсэтэ техникые тон хангалтагүйгөөр ашаглалга хүдөө ажахын хэдэн шухала һалбаринуудай ехээр гээгдэһэнэй гол шалтагаануудай нэгэн болоно. Хүдөө ажахын орёо техникые имагтал полевой хүдэлмэриин үедэ колхозуудай томилһон сезонно хүдэлмэрилэгшэд жолоододог тиимэ тон зохисогүй байдал тохёолдоод байна.

Мүнөө сагай техникээр зэбсэглэгдэһэн хүдөө ажахын томо социалистическэ үйлэдбэриие үдэр бүри шадабаритай һайнаар хүтэлбэрилөөд лэ байгаа һаа, амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ болохо юм. Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство колхозуудые, совхозуудые болон МТС-үүдые хүтэлбэрилхэ хэрэг толгойлжо шадаха, тэдэниие шэнэ дэбжэлтын замаар хүтэлжэ шадаха кадрнуудые бэлэдхэһэн ба хүмүүжүүлһэн байна. Гэбэшье, кадрнуудые хубаарилан таб...

МАНАЙ ОРОНОЙ АЖАЛШАД КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ ТАБИҺАН ЗОРИЛГОНУУДЫЕ БОДОТО ДЭЭРЭЭ БЭЕЛҮҮЛХЭ ТҮГЭС ЗОРИГТОЙ БАЙНА

***

Наукын туйлалтануудые колхозуудай практикада үргэнөөр нэбтэрүүлхэ

Москвагай научна эмхи зургаануудта, СССР-эй Наукануудай академиин институдуудта, московско университедэй кафедрануудта эрдэмтэд «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой тодорхойгоор танилсаба, советскэ наукын ажал-ябуулагшадай үмэнэ энэ тогтоолоор табигдаһан шухала зорилгонуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Московско университедэй газарай хүрьһэ шэнжэлэлгын кафедрада энэ түүхэтэ документые зүбшэн хэлсэхэ үедэ, кафедрые даагша профессор В. А. Ковда иигэжэ хэлэбэ:

— КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол хадаа социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ шатын нээбэ. Тэрэ хадаа газартаряаланай ба малажалай бүхы һалбаринуудые саашадань ехээр хүгжөөхэ ба манай орондо хүдөө ажахын элбэг баян продуктнуудые байгуулха зам гэрэлтүүлнэ.

Хүсэ ехэтэ социалистическэ индустри МТС-үүдые бэхижүүлхэ, малажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, полинуудай ба малажалай ашаг шэмэ үгтэлгые ехэдхэхэ хэрэгтэ МТС-үүдэй үүргые дээшэлүүлхэ шэнэ арга боломжо байгуулаа. Хүдөө ажахыда комплексно механизацилга хаанагүй бии болгохо ба үтэг-бордоолгые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ хараалһан хэмжээ-ябуулганууд онсо удхашанартай юм.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол хадаа хүдөө ажахын наукын ажал-ябуулагшадтай, шэнжэлэлгын бүхы институдуудай, лабораторинуудай, туршалгын станцинуудай саашанхи ажал-ябуулгын үргэн программа хараална. Хүдөө ажахын практикада наукын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай манай партиин Центральна Комитедэй уряа хадаа бүхы советскэ эрдэмтэдэй ажалайнь хүтэлбэри болоно.

Хүрьһые үрэжэл ехэтэй болгохо ба тарилгын талмай үргэдхэхэ ябадалда зорюулагдаһан шухала хэмжээнүүдэй дунда гашуун зүйлтэй хүрьһые извёсткотой болгохо, тэрэшэлэн хужаршаг хүрьһэ гипсовалха шухала гэжэ Пленумэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. СССР-эй Наукануудай академиин, Московско университедэй ба В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай бүхэсоюзна академиин институдууд ба лабораторинууд хүрьһэнэй гашуун бодостой ба щелочь ехэтэй байха ябадалые усадхаха талаар хэмжээ-ябуулгануудай ашаг ехэтэй дифференцированнэ системые нарин тодорхойгоор зохёохо ёһотой.

СССР-эй ороһоной ажахые хүгжөөхэ проблемэ Пленумэй шиидхэбэринүүд соо ехэ анхарал хандуулагдана. Түрүү шэнэ агротехникын методууд СССР-эй хүрьһэ-уларилай элдэб зононуудта шэниисын тогтууригүй ба жэгдэбэшэ ургадаг ябадалые үты хэхэ ёһотой. Энээнтэй дашарамдуулан, янза бүриин хүрьһэн бүхэндэ агротехникын дифференцированнэ арга байгуулха талаар эрдэмтэд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилхэ болоно.

СССР-эй Наукануудай академиин, Узбекистанай, Туркмениин, Азербайджанай наукануудай академинүүдэй научна эмхи зургаануудай үмэнэ хлопчатник тариха уһалагдадаг хүрьһэнүүдые мелиорацилха талаар ехэ зорилгонууд табигдана. Дунда Азида ба Закавказьеда хэгдэһэн олон жэлэй научна хүдэлмэриин ашаар хлопководствын талаар үнэтэ ехэ дүй дүршэл суглуулагдаа. Гэбэшье, тэрэнь мүнөө хүрэтэр хүдөө ажахын практикада үшөөл гүйсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, энэ таһалдалые усадхаха гээшэ эрдэмтэдэй уялга мүн. Уһалагдадаг районуудта газарай мелиоративна байдалые һайжаруулха талаар зохёогдоһон хэмжээнүүд практикада дары нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Дунда Азида, Дальна Востокто ба СССР-эй европейскэ хубиин урда зүгтэ рисэй тарилга үндэһөөрнь үргэдхэхэ зорилго шиидхэлгэтэй холбоотой научна туйлай ехэ проблемэнүүд бии болоно. Советскэ наука рис тарилгын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлээ, рис тарилгын уһалагдадаг талмай үргэдхэхэ, рисэй үндэр ургасын шэнэ сортнуудые бии болгохо, рис тариха газар бэлэдхэхэ, уһалалгын гурим тогтоохо талаар хэрэглэгдэхэ хэдэ хэдэн шухала дурадхалнуудтай байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол хадаа советскэ арадай гол шухала интересүүдые харуулна, манай орондо коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй шухала программаар советскэ хүнүүдые зэбсэглэнэ. (ТАСС).

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ программа

ЛЕНИНГРАД. Ленинградай ажалшад бүхы советскэ арадтайгаа хамта «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые ехэ һайшаалтайгаар угтаба. Энэ түүхэтэ документые городой заводууд ба фабрикануудта, эмхи зургаанууд ба учреждениинүүдтэ анхаралтайгаар уншана, гүнзэгытөөр зүбшэн хэлсэнэ.

— Пленумэй тогтоол, — гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ Невскэ машина бүтээлгын заводой токарь нүхэр Кондрадов хэлэбэ, — арадай ажаһайн байдал тухай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын анхарал оролдолгын нэгэ толотомо гэршэ болоно. Манай орондо арадай ажахын бүхы һалбаринуудые шухала түхеэрэлгээр хангажа шадаха хүсэ ехэтэй индустри байгуулагданхай. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-тэй Пленумэй табиһан зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ юм, оромнай хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй элбэг баян эдеэ хоолой продуктнуудые ба түүхэй эд абаха байна гэжэ батаар этигэнэбди.

...Кировскэ завод. Энэ томо предприятиин коллектив тракторай запасной частьнуудые эльгээжэ, хүдөө ажахын захилнуудые дүүргэнэ. Август һарын даалгабари нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ. Кировэйхид сентябрь һарадашье темпэеэ һуладханагүй. Токарьнууд А. Колосов, О. Горлищев ба бусад халаан соогоо гурбан нормо хүрэтэр хододоо дүүргэнэ. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэреэр зоригжуулагдаһан үйлэдбэриинхид үшөө һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ, сентябрь һарынгаа программые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ үгэеэ үгэбэ.

— Бидэнэр, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, —гэжэ механическа цехын мастер нүхэр Скворцов мэдүүлбэ, — хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлэй хэрэгтэ өөһэдынгөө оруулалта хэнэбди. Манай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй табиһан зорилгонууд заатагүй дүүргэгдэхэ байна.

Сталинай нэрэмжэтэ металлическа заводой, Молотовой нэрэмжэтэ булад-прокатна ба проволочно-канатна заводой, Куйбышевай нэрэмжэтэ карбюраторна заводой цехүүдтэ ба городой бусад олон предприятинуудта хөөрэлдөөнүүд боложо, «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой ажалшад танилсаба.

Ленинградска машина бүтээгшэд ба химигүүд социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, доторой резервнүүдые бүри һайнаар хэрэглэхэ, хүдөө ажахын машинануудта запасной частьнуудые, колхозно болон совхозно полинуудта минеральна үтэгжүүлгэ ехээр үгэхэ гэһэн уялга абаба.

(ТАСС).

...ба ашаглалгада ехэ дутагдалнууд бии байна. Хүдөө ажахын мянган мэргэжэлтэдһээ колхозууд ба МТС-үүдтэ ойройдоо 70 мянган шахуу хүн хүдэлмэрилнэ, тиимэ мэргэжэлтэ хүдэлмэрилэгшэд түлэб элдэб канцеляринууд болон эмхи зургаануудта һуужа байна.

Хүдөө ажахын хэдэн шухала һалбаринуудтахи байдалай хангалтагүй байһаниие мэдэрээд, Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум болбол бүхы социалистическэ хүдөө ажахын хүсэтэ дэбжэлтэ хангахын тула, гээгдэжэ ябаһан хүдөө ажахын һалбаринуудые, колхозуудые, совхозуудые ба районуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэтэр дэбжээхэ ябадалда зорюулагдаһан хэдэн ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэнь шухала ба хойшолуулагдашагүй болоод байна гэжэ тоолобо.

Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол соо хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ дэлгэрэнгы программа табигдаа.

Малажалые, түрүүшын ээлжээндэ олониитын малажалые түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа орондомнай ямаршье шухала удхашанартай, хүдөө ажахын талаар мүнөө партиин ба правительствын бэелүүлхэ хойшолуулагдашагүй шухала зорилго мүн. Малажалые дэбжээхэ тодорхой замууд Пленумэй шиидхэбэринүүд соо заагдаба. Тэдэнь юуб гэхэдэ, тэжээл үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, малые байрануудаар хангаха, тэжээл бэлэдхэлгые ба фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, малай һүрэгые олошоруулан үсхэлгые һайжаруулха, малые бүрин бүтэн байлгаха хэрэг болоно. Мүнөө үедэ малажалай продуктнуудай, хартаабхын болон овощиин бэлэдхэлэй сэн нилээд ехээр дээшэлүүлэгдээ, энэ ушар хүдөө ажахын эдэ һалбаринуудые хүгжөөлгэ горьтойгоор урмашуулха байна.

Хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгые ехэ болгохо талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленум ехэ программа табиба. Зорилго юуб гэхэдэ, ойрын хоёр—гурбан жэлэй туршада городуудай, промышленна центрнүүдэй ба буйлуулдаг промышленностиин эрилтые гүйсэд хангахаһаа гадна, мүн хартаабхын талаар малажалай хэрэглэмжэнүүдые хангаха хэмжээтэйгээр хартаабха ба овощь үйлэдбэрилдэг болохо шухала.

Хартаабха болон овощной культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ тон шухала условинуудай нэгэн хадаа эдэ культурануудые элдүүрилгэ бүрин механизацилха арга олгодог квадратно-гнездовой ёһоор тарилга хэхэ аргые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал болоно.

Ороһото, техническэ ба тоһото культурануудай валовой болон товарна продукциие ехэ болгохо арга олгохо хэмжээнүүд Пленумэй тогтоол соо хараалагдаа. Ороһо-тарянай ажахы бүхы хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һуури мүн болоно гэжэ хараадаа абаад, ороһо тарянай ажахые, илангаяа эдеэ хоолой эгээл үнэтэ культура болохо намарай ба яровой шэниисэ үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ шухала гэжэ Пленум тоолобо.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха, хүдөө ажахые механизацилга саашадань шангадхаха тушаа хэмжээнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүд соо хараалагдаа. МТС-үүдтэ саг үргэлжын механизаторска кадрнуудые байгуулга эдэ хэмжээнүүд соо тусгаар удхашанартай байна. Машинно-тракторна ба тусгаар станцинуудай трактористнууд, тракторна бригадануудай бригадирнууд ба тэдэнэй туһалагшад, экскаваторнуудай машинистнууд болон тэдэнэй туһалагшад, бүридхэлшэд-заправщигууд МТС-үүдэй саг үргэлжын хүдэлмэришэд боложо, тэдэнэй штадта оруулагдаха шухала гэжэ Пленум мэдэрбэ.

Советскэ правительство, Коммунистическэ парти хүдөө ажахын үйлэдбэриин механизациин хэмжээе үшөө дээшэнь үргэхын тула хэмжээнүүдые абажа байна. 1954 онһоо 1957 оной май хүрэтэр 15 мориной хүсэтэй ниитын хэрэглэлэй 500 мянган тракторнууд, 250 мянган физическэ пропашной тракторнууд хүдөө ажахыда үгтэхэ болоно.

Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлгэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай зүгһөө колхозуудые, совхозуудые ба МТС-үүдые хүтэлбэрилгэ эрид һайжаруулха эрилтэ хэнэ.

Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэхэ хүдэлмэриие толгойлжо шадаха, энээнэй үндэһөөр гээгдэнги бүхы колхозуудые, совхозуудые ба МТС-үүдые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргажа шадаха хүдөө ажахын эгээл дүршэлтэй мэргэжэлтэдые ба эмхидхэгшэдые хүдөөдэ эльгээжэ, колхозуудые, совхозуудые болон МТС-үүдые кадрнуудаар бэхижүүлхэ шухала.

Хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэ зүндөө болохо юм гэжэ һанабал алдуутай байна. Хүдөө ажахые дэбжүүлхын тулада байгуулагдажа байгаа материальна условинууд ба арга боломжонууд өөһэдөө, партийна организацинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулгагүйгөөр хэрэгтэй аша үрэ үгэжэ шадахагүй. Эдэ арга боломжонууд ба условинуудые ашаглахын тулада партийна организацинууд үргэн ниитэ колхознигуудые, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэришэдые толгойлжо, хүдөө ажахын хүсэтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие ударидаха ёһотой.

Советскэ орон коммунизмда ошоһон замаар урагшаа этигэлтэйгээр дабшажа ябана. Арадай ажахыдахи хүтэлхы хүсэн болоһон социалистическэ индустриин хүсэн түгэс ургалтын база дээрэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр бии болгохо зорилгонуудые бодотоор бэелүүлгэ хадаа коммунистическэ байгуулалтын программын шухалын шухала составной хуби мүн. Мүнөөнэй условинуудта энэ зорилго тон шухала, бүгэдэарадай зорилго болон бидэнэрэй урда табигдаад байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаае саашадань бэхижүүлгэдэ мүн тэрэшэлэн туһалха байна.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгонуудые дүүргэхын түлөө өөһэдынгөө хүсые хандуулхыень, зохёон байгуулхы үүсхэлээ дэлгэрүүлхыень бүхы колхознигуудые, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уряална» гэжэ тус тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, манай интеллигенци, бүхы советскэ хүнүүд энэ зорилгые тон богони болзор соо шиидхэхэ гэжэ батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленум мэдүүлнэ.

Партиин энэ уряае бүхы хүдэлмэришэн ангиин, бүхы советскэ интеллигенциин, бүхы колхозно таряашадай, совхозууд болон МТС-үүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дэмжэхэ байһанда найдахада болохо. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тайгамшаг ехэ программа амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байна!

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд болон механизаторнууд Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые тон ехэ баяртайгаар угтаба. Мүнөө полевой стануудта, малажалай фермэнүүд дээрэ агитаторнууд Пленумэй тогтоолые толилһон газетэнүүдые колхознигууд болон механизаторнуудта уншажа үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: таряа сэбэрлэдэг бригадын бригадир комсомолец Василий Данзанов КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые толилһон газетэ колхознигуудта уншажа байна.

М. Минеевэй фото.

Амжалтаар угтаба

СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые радиогоор дамжуулжа байха үедэ «Заготзерногой» Усть-Кяхтын пунктын үргэнөөр сэлеэтэй үүдэ руу кузовоо дүүрэн таряа ашаһан «ГАЗ—51» маркын автомашина орожо ябааһэн. Лаборантка Галина Зарубинада машиные жолоодожо ябаһан шофёр-коммунист Габдульбар Салехов холоһоо хандажа:

—Галя, манай колхоз таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө тоособо, энэ һүүлшымнай машина таряа тушаажа аба,—гэжэ хүхюутэйгээр хэлэнэ. Уданшьегүй тэдэнэй хажууда пунктын директор нүхэр Блошкин ерэжэ, гүрэнтэйгөө саг болзорһоонь уридшалан тоосоһонтойнь дашарамдуулан Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидые амаршалаа.

Мүнөө тус колхозойхид Пленумэй материалые шудалжа байна.

И. Казанцев.

Сэсэн мэргэн тогтоолой харюуда

Манай МТС-эй механизаторнууд, тэрэ тоодо би түрэл Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолтой танилсажа, ехэтэ баясан һайшаабабди. Юуб гэхэдэ, тус тогтоол соо ороной хүдөө ажахые эрид һайжаруулха тушаа айхабтар ехэ удхашанартай зорилгонууд хаһа саг соогоо табигдаа. МТС-үүд болбол колхозуудай ажахын хүгжэлтэдэ шиидхэхы удхашанартай хүсэн мүн гэжэ тэндэ тон зүб хэлэгдэнэ. МТС-үүдтэ механизаторнуудай саг үргэлжын кадрнуудые байгуулха тухай шиидхэбэриие тон зүб гэжэ тоолонобди.

Манай МТС-эй харьяата колхозууд энэ жэлдэ хабарай тарилгые урда жэлнүүдэйхидэ орходоо эмхитэй һайнаар, агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэһэнэй ашаар муу бэшэ таряа ургуулаа. Энэ тарягаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, богонихон болзор соо хуряажа абаха зорилго механизаторнуудай урда табигдана.

Хуряалгын хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ, тарянайнгаа дээжые Эхэ орондоо тушааха ба эрхим тарягаар үрһэ хүрэнгэ хааха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулхын тулада би «Сталинец-6» комбайнаар сезон соогоо 600 гектар таряа хуряажа, 7800 центнер таряа сохихо уялга абаһан байгааб.

Энэ хадаа бэлэн хэрэг бэшэ. Уялгаяа дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллаха хэрэгтэй байгаа.

Манай МТС-эй механизаторнууд, тэрэ тоодо би таряа хуряалгада ехээр гээгдэжэ ороһон байгаабди. Тиибэ ябабашье, августын 25-һаа сентябриин 13 болотор «Заветы Ильича» колхозой поли дээрэ ажаллаха зуураа, 254 гектар таряа хуряаһан ба гурба мянга гаран центнер таряа сохиһон байнаб. Тиихэдэ, һүүлэй үдэрнүүдтэ үглөөгүүр эртэ гараад, үдэшэ болотор ажаллаха зуураа, үдэрэй 10 гектар таряа хуряахын орондо, 24 гектар хүрэтэр хуряажа байнаб. Тарянай ургаса һайн. Зарим участогуудһаа 20—25 центнер «Диамант» гэжэ шара улаан эрхим сортын шэниисэ унана.

Саг орой болоо. Тиигэбэшье, уялгаяа дүүргэхын тулада таряа хуряалгын дүүрэтэр унаһан малгайгаа абангүй ажаллаха ёһотойб.

Оронойнгоо хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа партиин ЦК-гэй сэсэн мэргэн тогтоолой харюуда саашадаа бүри оролдосотойгоор, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахаб.

Ш. Гармаев,
Ториин аймагай Бургалтайн МТС-эй комбайнер.

Механизаторнуудай уялганууд

Социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн һалбаруулха, тэрэнэй материальна база болоһон машинно-тракторна станцинуудые улам бэхижүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан, «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй 1953 оной сентябриин 7-ной тогтоолые Бичурын аймагай механизаторнууд, тракторна бригадануудай, комбайнова агрегадуудай гэшүүд, МТС-үүдэй мастерскойнуудай болон цехүүдэй хүдэлмэришэд халуунаар угтажа, дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэжэ байна. Энэ тогтоолые уншалгын болоһоной һүүлээр Бичурын МТС-эй Улаан Тугта № 13 түрүү тракторна бригадын бригадир Федот Фролович Ткачев иигэжэ хэлэбэ:

—Манай бригада Калининай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг. Мүнөө бидэнэр 5700 килограмм горючи ба тоһодохо материал арьбалаад, гүрэнэй нормоор хараалагдаһан 500 гектарай орондо трактор бүхэнөөрөө 715 гектар зөөлэн хахалалга хээд байнабди. Тэрэ тоодо бригадымнай түрүү трактористнууд Тит Григорьев, тэрэнэй халаанай тракторист Роман Шиканов гэгшэд трактортаа техническэ харууһалга һайнаар хэдэг, машинануудтаа анхаралтайгаар хандадаг дээрэһээ «С—80» маркын трактораар жэл соогоо 2948 гектар газар зөөлэн хахалалгаар элдүүрилхэ нормотой аад, мүнөө 3300 гектар газар элдүүрилһэн, 2450 килограмм горючи арьбалһан байна.

Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон, манай тракторна бригада трактор бүхэнөөрөө энэ жэлэй хүдэлмэриин сезон соо 800 гектар газар зөөлэн хахалалгаар элдүүрилхэ уялга абана.

—Манай парти ба советскэ правительство социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхын тула тэрэниие хүсэ ехэтэ шэнэ шэнэ машинануудаар саг үргэлжэ хангана. Һүүлшын 2—3 жэлэй турша соо манай МТС 9 самоходно комбайн, 18 дизельнэ трактор, «Кузбасс» маркын ороһо хатаадаг 3 сушилка, 10-аад зернопульт, свёкло таридаг ба хуряадаг машинануудые, хэдэн тракторна сеялкэнүүдые ба бусад машинануудые абаа. Бидэнэр механизаторнууд түрэл партиингаа ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бүхы зүрхэнһөө һайшаагаад, улам һайнаар ажаллаха, машинануудаа дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха гэһэн уялга абанабди. Би самоходно комбайнаар сезон соогоо 308 гектар таряа хадаха нормотой аад, мүнөө 360 га хадаад, 2954 центнер таряа сохёод байнаб. Түрэл партиингаа Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр омогорхон баярлаһандаа хуряалгын дүүрэтэр хамта дээрээ 550 гектар хадаха гэһэн уялга абанаб,—гэжэ комбайнер Леон Калинович Савельев хэлэбэ.

С. Бадмаев.

Чехословакиин Национальна суглаанай сесси дээрэ

ПРАГА, сентябриин 15. (ТАСС). Чехословакиин Национальна суглаанай намарай сесси мүнөөдэр нээгдээ.

Үглөөнэй заседани дээрэ Национальна суглаан министерствонүүдые шэнэдхэн эмхидхэхэ талаар правительствын хэмжээ-ябуулгануудые, мүн правительствода республикын президент Антонин Запотоцкиин хэһэн шэнэ томилолгонуудые баталба.

Тэрэнэй һүүлээр Национальна суглаан хадаа Национальна суглаанай түрүүлэгшын тушаалһаа Олдржих Йоной гараһан ябадалые баталба, бүлэг депутадуудай дурадхалаар Национальна суглаанай түрүүлэгшээр депутат Зденек Фирлингерые нэгэн һаналаар томилбо. Депутат Ян Гарус Национальна суглаанай түрүүлэгшын орлогшоор томилогдоо.

Тэрэнэй һүүлээр Национальна суглаан премьер-министр В. Широкиин соносхоһон правительственна мэдүүлгые шагнаба. Дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар правительственна программа тус мэдүүлгэ соонь харуулагдана. Суглаан правительствода этигэлээ нэгэн һаналаар мэдүүлбэ.

Правительственна программа тухай премьер-министр Вильям Широкиин мэдүүлгэ

ПРАГА, сентябриин 16. (ТАСС). Национальна суглаанай үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ премьер-министр Вильям Широкий правительственна мэдүүлгэ хэбэ. Тэрэ хадаа республика дотор социализм байгуулгын дүнгүүдые гаргаба, энэ жэлдэ промышленна продукциин хэмжээн 1948 онойхитой сасуулхада хоёр дахин ургаба гэжэ тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай ахадүүгэй һайн һанаата туһаламжын ашаар, бидэнэр промышленностиие шэнэдхэн эмхидхэхэ ябадал эрид шууд бэелүүлнэбди, тэрэнэй структурые хубилгнабди, эб найрамдалай лагериин оронуудтай экономическа хани харилсаагаа эдэбхитэйгээр хүгжөөнэбди. Чехословакиин арадай ажахы, илангаяа промышленность мүнөө чехословацка республикын бэеэ даанхай байдалай найдамтай бата база, манай гүрэнэй экономическа хүсэ ба оборонын шадабари болоно, энэ хадаа нэгэдэхи табанжэлэй турша дотор социалистическэ байгуулалтын ба социалистическэ реконструкциин гол дүн болоно.

Нэгэдэхи табанжэлэй зорилгонуудые дүүргэхэ үедэ Словакиие индустриализацилга бүрин хэмжээгээр дэлгэрээ. Тэндэ промышленна хүгжэлтын темп илангаяа ехэ байба. Энэ жэлдэ Словакида промышленна үйлэдбэриин хэмжээн дайнай урда тээхи 1937 оной хэмжээнтэй сасуулхада 4,5 дахин ургаха байна.

Хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай зохёон бүтээхэ хүсэлэлгын элитэ ехэ дүн юуб гэхэдэ, бидэнэр ажалшадай ажана байдалай ба культурын саашадаа таһаршагүйгөөр ургаха материальна база болон арга боломжо байгуулаабди.

Манай түрүүшын готвальдовска табанжэлэй түүхэтэ зорилгонуудые дүүргэхэ үедөө бидэнэр Советскэ Союзай туйлай ехэ дүй дүршэлдэ, һайн һанаата туһаламжада түшэглэһэн байнабди. Советскэ Союз манда шухала хэрэгтэй түүхэй эд, гайхамшагта машинануудые үгэнэ, шэнэ машинанууд ба түхеэрэлгэ үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалдамнай туһална, манай бүхы ажахын техническэ хэмжээ дээшэлүүлгэдэ ехээр туһална. Социалистическэ байгуулалтын ба ажахын социалистическэ реконструкциин дүнгүүд агууехэ Советскэ Союзай ба манай республикын арадуудай хоорондохи ахадүүгэй холбоо болон хани барисаае бэхижүүлээ, агууехэ Хитадай Арадай Республикатай, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериин бүхы оронуудтай манай холбоо бэхижүүлээ.

1948 ондо нилээд ехэ хэмжээтэй байһан капиталистическэ сектор табанжэлэй үнгэрһэн жэлнүүдтэ, хүдөө ажахыһаа бэшээрээ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудһаа бүрин гүйсэдөөр түрилгдэн гаргагдаа. Гэбэшье, социалистическэ деревниин үндэһэ һуури байгуулха замаар бидэнэр хүдөө ажахыда ехэ алхам урагшаа хэһэн байнабди. Мүнөө госхозууд ба хүдөө ажахын единэ кооперативууд хахалагдадаг газарай ехэнхи хубиие элдүүрилнэ.

Вильям Широкий ажалшадай ажана байдал тухай арадай-демократическа правительствын анхарал оролдолгые харуулһан мэдээнүүдые уншаба, карточна системые болюулһанай ба мүнгэнэй реформын угаа ехэ удхашанарые зааба.

Үнгэрһэн жэлдэ ороной үмэнэ Чехословакиин коммунистическэ партиин национальна конференциин табиһан зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, Вильям Широкий иигэжэ мэдүүлбэ:

Эгээн шухала зорилго юуб гэхэдэ, түмэрэй руда ба үнгэтэ металлнуудай рудануудые ехэ болгожо, хүндэ промышленностиин түүхэй эдэй база үргэнөөр хүгжөөхэ ябадалые түрүүшын ээлжээндэ хангаха болоно. Шулууи нүүрһэ малтан абалгые ба электроэнерги үйлэдбэрилгые горьтойгоор ехэдхэхэ гээшэ мүн лэ тон шухала зорилго болоно.

Тэрэнэй һүүлээр Вильям Широкий деревнидэ социализм байгуулга тухай тогтон хэлэбэ. Кооперативуудай үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ гэһэн манай оролдолго ехэ амжалтатай байгаа гэжэ тэрэ хэлэбэ. Олон зуугаад мянган жэжэ ба дунда таряашад кооперативна томо үйлэдбэридэ һайн дураараа ороһон байна. Таража бутарһан жэжэ үйлэдбэриһөө кооперативна томо үйлэдбэриин дээдэ формонуудта, хүдөө ажахые механизацилгада ба электрификацилгада орохо зам хадаа зүб зам мүн, имагтал энэ зам жэжэ ба дунда таряашадай материальна болон культурна хэмжээ дээшэлүүлхэ интересүүдтэ харюусана гэжэ олон арбаад мянган таряашад мэдэжэ абаа.

Иимэ дүнгүүдэй байбашье, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээе манай арадай бүхы ажахын хэмжээндэ хүрэтэр дээшэлүүлхэ гэһэн тон шухала зорилго манай үмэнэ табигдана. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ехээр гээгдэлгэ хадаа манай республикын арадай ажахын адли тэгшэ хүгжэлтые ханганагүй, ажалшадые эдеэ хоолой продуктнуудаар, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие—хүдөө ажахын түүхэй эдээр хангалгада саг үргэлжэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна, бүхы ажалшадай ажабайдалай хэмжээе бүри түргөөр дээшэлүүлгэдэ ехэ һаад түбэг ушаруулна.

Вильям Широкий машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэри һайжаруулха шухала байһан тухай зааба.

Саашаа премьер-министр хадаа хүдөө ажахын единэ кооперативуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бэхижүүлгэдэ анхарал ехээр табиха шухала гэжэ хэлэбэ.

Правительство хүдөө ажахын единэ кооперативуудһаа гадна, жэжэ ба дунда таряашадай ажахынуудташье ургаса ба малай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлүүлхэ зорилго табяа, энээнэй тулада жэжэ ба дунда таряашадай ажахынуудта хэдэн олон хүнгэлэлтэ хэхэ, искусственна үтэгжүүлгэ, тарилгын сортовой материал үгэхэ, МТС-үүдэй зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ, үйлэдбэриие бүрин хэмжээгээр дээшэлүүлхэдэнь таряашадта туһалмаар жэжэ машинанууд ба зэр зэмсэгүүдые худалдан абаха арга боломжо үгэхэ гэжэ хараалагдана.

Ажалшадай ажабайдалай хэмжээе саашадань улам түргөөр дээшэлүүлхын тула правительство хадаа эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай сэнгүүдые саг үргэлжэ түсэблэн химдаруулжа, бодото салин хүлһэ ба кронын худалдан абаха шадабари дээшэлүүлхэ гэһэн тодорхой зорилго табина.

Вильям Широкий гэр байрын барилгын талаар правительствын хэмжээ-ябуулганууд тухай тэрэшэлэн тогтон хэлэбэ.

Чехословацка республика эб найрамдал сахиха хэрэгтэ ехэ оруулалта хэнэ гэжэ премьер-министр тэмдэглэбэ.

Эб найрамдал сахилгые бүри шангаар туйлахабди, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал улам ехээр һуларуулхын тула Советскэ Союзтай хамтадаа бүхы юумэ хэхэбди. Тусгаарлабал, уласхоорондын харилсаануудай гол асуудалнуудай нэгэн—Германи тухай асуудал немецкэ арадай аша туһада, бүгэдэнийтын эб найрамдалай аша туһада, манай эхэ ороной бэеэ даанхай, дулдыданхай бэшэ байдалай аша туһада, демократическа ба эб найрамдалай үндэһэ һуури дээрэ шиидхэгдэхэ ёһотой.

Чехословацка республикын правительство социальна системэнүүдэй илгаанһаа дулдыдангүйгөөр бүхы арадуудай амгалан хани харилсаан тээшэ хэлбэришэгүйгөөр эрмэлзэхэ байна. Али алиндаа ашагтай байхаар худалдаа наймаанай холбоо тогтоохо гээшэ амгалан харилсаануудые хүгжөөхэ шухала арга болоно гэжэ тоолонобди.

Һүүлэй үедэ империалистическэ агентнууд провокационно ябуулгануудые эмхидхэхэ, дурагүйтэлгэ ба гуримгүй байдал үүдхэхэ гэжэ оролдоно, Берлиндэхи событинууд энээниие илангаяа тодорхойгоор харуулна гэжэ Широкий түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша олониитын дура хүсэлдэ түшэглэн, бидэнэр империалистическэ агентнүүдые нэгэтэбэшэ дараабди, тэдэнние дарахабди, гадаадын империалистнуудта ба дай үүдхэгшэдтэ алба хэжэ, манай арадай демократическа байгуулалтые эбдэхые, манай эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалда аюул тохёолдуулхые һэдэдэг этэгээд бүхэниие хайра гамгүйгөөр усадхахабди.

Хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын единэ кооперативуудай гэшүүд, жэжэ ба дунда таряашад, ажалша бүхы интеллигенци манай түрэл Чехословакиин коммунистическэ партине тойрон, республикын правительствые тойрон улам нигтаар жагсаха юм гэжэ республикын правительство этигэнэ. Маркс—Энгельс—Ленин — Сталинай илагдашагүй туг доро бидэнэр манай эхэ ороной социалистическэ байгуулалтын замаар урагшаа шэнэ амжалтанууд ба илалтанууд тээшэ зорихобди!

Уласхоорондын венскэ ярмарка дээрэ советскэ павильоной амжалта

ВЕНА, сентябриин 15. (ТАСС). Венскэ намарай ярмарка дүүрэә. Тэрээндэ Австри, Советскэ Союз, Англи, Польша, Итали, Чехословаки, Венгри, Болгари, Баруун Германи, Германска Демократическа Республика ба бусад оронууд хабаадаба.

Ярмарка дээрэ СССР-эй павильон ехэ амжалтатай байгаа. Гансахан сентябриин 13-да, ярмаркын һүүлшын үдэртэ, советскэ павильониие 70 мянган австрнецууд ба гадаадын хүнүүд хараба. Ярмаркын 8 үдэрэй турша дотор СССР-эй павильондо хахад миллион шахуу хүн ороһон байна.

Хүнүүд советскэ экспонадуудай дэргэдэ удаанаар зогсожо хараба. Советскэ металл буйлуулдаг ба нэхэлгын станогууд, нүүрһэнэй комбайн, харгын ба хүдөө ажахын машинанууд, автомобильнууд, медицинскэ түхеэрэлгэ, оптико, мүн үргэн хэрэглэлэй товарнууд—бүд, ангай арһан, радиоприёмнигууд, эдеэ хоолой товарнууд хүнүүдые ехээр һонирхуулба.

Тэмдэглэлэй дэбтэрнүүдтэ олон мянгаад хүнүүд промышленностиин, хүдөө ажахын, техникын талаар СССР-эй туйлаһан ехэ амжалтануудые магтажа бэшэбэ.

Корейскэ Арадай армиин сэрэгшэдтэ КНДР-гэй геройн нэрэзэргэ олгогдоо

ПХЕНЬЯН, сентябриин 11. (ТАСС). Корейн центральна телеграфна агентство (ЦТАК) эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалай түлөө эсэгэ ороноо сүлөөлэлгын үнэн зүб дайнда баатар габьяануудые гаргаһанайнь түлөө корейскэ Арадай армиин бүлэг солдадууд, сержантнууд ба офицернүүдтэ гүрэнэй тугай нэгэдэхи шатын орден ба «Алтан одон» медаль барюулгатайгаар КНДР-гэй геройн нэрэзэргэ олгохо тухай КНДР-гэй арадай Верховно суглаанай президиумэй указ толилбо.

Геройн нэрэзэргэ офицернүүд Ким Бон Сун, Ким Тхэ Хва, Ли Ги Бон, О Чжон Хван, сержантнууд Ли Ын Сон, Ли Чхон Ук, Син Чжун Сун, солдадууд Ким Дон Су, Лин Син Сон, Цой Чхан Хан ба бусадта—бүхы дээрээ корейскэ Арадай армиин 15 сэрэгшэдтэ олгогдобо.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн наймадахи сесси нээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 16. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн наймадахи сесси үсэгэлдэр Нью-Йоркдо нээгдэбэ.

Сессиин даб дээрэхи зүблэхэ зүйлдэ 70 гаран асуудалнууд, тэрэ тоодо —ООН-эй хүдэлмэри тухай организациин генеральна секретариин элидхэл, Аюулгүйн Соведэй, Экономическа ба Социальна Соведэй, харгалзаха талаар Соведэй элидхэлнүүд, Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын бэшэ гурбан гэшүүдые, Экономическа ба Социальна Соведэй 6 гэшүүдые ба харгалзаха талаар Соведэй хоёр гэшүүдые һунгалга, ООН-до шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудал, бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба бүү зэбсэгүүдые гуримтай болгохо, хизаарлаха ба тэгшэ хэмжээтэйгээр хороохо тухай асуудалаар зэбсэг хуряаха комиссиин элидхэл оролсоно.

Азиатска, арабска ба бусад оронуудай дурадхалаар Генеральна Ассамблейн даб дээрэхи зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан тунисска ба марокканска асуудалнуудые тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэхэ байна.

Бирмын правительствын дурадхалаар Генеральна Ассамблей Бирманска Союзда эсэргүү гоминдановска бүлэгэй агрессивнэ ябуулганууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ ёһотой юм.

Хүгжэл багатай оронуудай экономическа хүгжэлтэ ба эдэ оронуудта техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалнууд, мүн бусад асуудалнууд даб дээрэхи зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа.

Гэбэшье, Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин зүблэхэ зүйл эдэ асуудалнуудаар хизаарланагүй. Генеральна Ассамблейн процедурын заабаринуудай ёһоор, Ассамблейн хүдэлмэрилхэ үедэ сессиин зүблэхэ зүйлдэ бусад асуудалнууд оруулагдажа болохо юм.

Ассамблей корейскэ асуудалые («Корейе нэгэдүүлхэ ба һэргээн бодхоохо талаар ООН-эй комиссиин» элидхэлтэй дашарамдуулан) зүбшэн хэлсэхэ болоно.

Корейскэ асуудалаар политическэ конференцидэ хабаадагшадай состав тухай асуудалые ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гэһэн Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн дурадхалда бүхы делегацинуудай анхарал мүнөө хандуулагданхай.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 16. (ТАСС). Московско сагаар сентябриин 15-най 23 часта ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сесси нээгдэбэ. Процедурын гуримуудтай зохилдуулан, Генеральна Ассамблейн 7-дохи сессиин түрүүлэгшэ канадска түлөөлэгшэ Пирсон богони үгэ хэлэжэ, сессиие нээбэ. Тэрэ хадаа делегадуудай эрхэ түлөөлэлгэ шалгаха комиссиие Кубагай, Исландиин, Индонезиин, Шэнэ Зеландиин, Перугай, Сириин, СССР-эй, Англиин, США-гай түлөөлэгшэдэй составтайгаар һунгахые дурадхаба. Ассамблей комиссиин энэ составые нэгэн һаналаар баталба.

8-дахи сессиин түрүүлэгшые Ассамблейн һунгахын урда тээ, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский үгэ абаба.

Тэрэ хадаа Генеральна Ассамблейдэ ба ООН-эй бусад органуудта Хитадай хуулита һууриие Хитадай Арадай Республикын эзэлхэ тухай дурадхал оруулба. Хэдэн олон асуудалнуудые, жэшээлхэдэ корейскэ асуудалые Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшын хабаадалгагүйгөөр шиидхэхэ гэһэн һэдэлгэ бодото дүнгүүдые үгэнэгүй гэжэ Вышинский зааба. ООН-эй Уставые эбдэдэг таарамжагүй ба тэсэжэ болошогүй байдалда эсэс табиха саг болоо гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

США-гай түлөөлэгшэ Даллес ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэлгэ тухай асуудалые энэ жэлдэ Генеральна Ассамблей харахагүй гэжэ дурадхаба. Польшын, Украинска ССР-эй, Чехословакиин ба Белорусска ССР-эй түлөөлэгшэд СССР-эй дурадхалые дэмжэбэ, тиихэдэ Англиин түлөөлэгшэ американска дурадхалые дэмжэжэ үгэ хэлээ. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха амгалан шиидхэлгэдэ имагтал һаад хэхын тула, ООН-дохи Хитадай һуурида гоминдановска бүлэгые хуули бусаар байлгаха зорилгоор Холбоото Штадууд мэхэ гохын аашануудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Украинска ССР-эй түлөөлэгшэ Барановский тэмдэглэбэ.

Энэ асуудал хаража үзэлгые хойшолуулха, энэ сесси дээрэ тэрэниие шиидхэхэгүй гэжэ Даллесай дурадхаһан болобошье, бодото дээрээ США-гай түлөөлэгшэ хитад арадай хуулита эрхэнүүдые һэргээхэ ябадал бүримүһэн хойшолуулхые һэдэнэ гэжэ А. Я. Вышинский хоёрдохёо үгэ хэлэхэ зуураа зааба.

Генеральна Ассамблей США-гай дурадхалые түрүүшээр голосовалха гэжэ 40 голосоор тогтообо. Буруушаажа 8 голос үгтөө, 8 хүн һаналаа бариба. Энэ дурадхалай түлөө 44 голос үгтэбэ. 10 хүн буруушаажа голосовалба, 2 хүн һаналаа баряа. Тиимэ болохолоороо, ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэдые оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулха гэһэн США-гай дурадхал абтаба. США-гай дурадхалые Ассамблейн абаһан шалтагаанаар, СССР-эй дурадхал голосованида табигдаагүй.

Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин түрүүлэгшээр Индиин түлөөлэгшэ Пандит Неру һунгагдаба.

Иранда арестнууд хэгдэнэ

ТЕГЕРАН, сентябриин 15. (ТАСС). Бухарестдэ болоһон залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестивальда хабаадаһан 73 хүбүүд сентябриин 13-най үдын һүүлээр Батершах гарнизоной казармада эльгээгдээ гэжэ «Кейхан» газетэ мэдээсэнэ. Дүрбэн хүн, тэрэ тоодо «Хаджи-Баба» газетын редактор Парвиз Хатиби ганса гансаараа хүнүүдэй һуудаг камерануудта хаагдаа. Фестивальда хабаадаһан 15 басагад ба эхэнэрнүүд сентябриин 14 хүрэтэр полициин главна управленидэ байһанаа сүлөөлэгдэбэ.

Фестивальда хабаадаһан Бахчебан гэгшын байрада сентябриин 13-най үдэшэ нэгжэлтэ хэгдэбэ гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Тэрэнэй эсэгэ, үбгэ эсэгэ ба хоёр түрэлхидынь арестовалагдаа.

Итало-югославска харилсаанууд тушаа

РИМ, сентябриин 15. (ТАСС). АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство США-гай, Англиин, Франциин ба Югославиин дипломатическа түлөөлэгшэдтэ адли удхатай нотонуудые дамжуулан үгэбэ. Триестын сүлөөтэ территори дээрэ плебисцит хэхэ тухай итальянска правительствын тусхай дурадхал тэдэ нотонууд соо хэлэгдэнэ.

Каирта Фатемиин ерэһэн тухай Рейтер агентствын мэдээсэл

ЛОНДОН, сентябриин 15. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Мосаддыгай правительствын составта Иранай гадаадын хэрэгүүдэй министр байһан Фатеми сентябриин 14-нэй үдэшэ Каирта ерэбэ.

Швейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир

ЦЮРИХ, сентябриин 16. (ТАСС). Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхые хүсэгшэдэй шатарай матч-турнирай 10-дахи турта Решевский Смыслов гэгшэд үсэгэлдэр наадаба. Тэдэнэй парти бултанһаа түрүүшээр дүүрэә. Тэдэнэр тэмсэбэ. Шанга тэмсэлэй һүүлээр Бронштейн—Геллер, Авербах—Сабо гэгшэд тэнсэбэ.

Бусад партинууд хойшолуулагдаа. Болеславскитай наадаһан Тайманов нэгэ үлүү хүбүүтэй байна. Петросян Эйветэй наадаад, нэгэ үлүү хүбүүтэй болоо. Гэбэшье, үлүү хүбүүгээ ашаглахань Таймановой ба Петросянда ехэ бэрхэтэй юм. Найдорф булюу байдалтай боложо, Найдорф—Штальберг гэгшэдэй парти хойшолуулагдаба. Глигорич—Котов гэгшэд наадаад, советскэ гроссмейстер булюу байдалтай боложо, партинь хойшолуулагдаба.

Мүнөөдэр 11-дэхи тур болохо.

Капитальна заһабаригүй... 148 мянган километр...

«Заготзерногой» Улан-Удын ... базын шофёр Н. С. Свинт... өөрынгөө мэргэжэлдэ ехэ ду... ба даалгабарита машинаяа һа... харууһалдаг юм.

Мүнөө тэрэнэй жолоододог «... 150» маркын автомашина 95 м... километрын орондо 148 мянга... лометр капитальна заһабар... гөөр ябаһан аад, техническэ ... бүтэн зандаа.

Нүхэр Свинтицкий таряа хү... гын захалхаһаа хойшо 11 м... тонно-километр ябаад байна. ... Октябрьска социалистическэ ... люциин 36 жэлэй ойн һайндэр... лотор үшөө 30 мянган тонно-... метр ябаха уялга абаба.

М. Фални...

Колхозно рынок дээрэ

Ногоон будагтай үндэр ... руу оруходо асфальтаар хуш... үргэн талмай, шэнэ шэнэ лаб... ба киоскнууд һубарилдан ... дана... Энэ Улан-Удын кол... центральна рынок.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ ... нилээд болбосон түхэлтэй бо... доо. Энэ талаар мүнөөшье ех... дэлмэри хэгдэнэ. Һаяхан тэнд... нэй шанар шалгалгын станци ... ригдажа ашаглалгада оруула...

Мүнөө мяханай контрольно ... циин 2 дабхар байшангай ... табигдажа байна. Энэ байшан ... ханай шанар шалгаха цеху... байхаһаа гадна, энэ проду... удаан саг соо гутаангүй хада... цехүүдтэй байха юм.

Һүүлэй үедэ колхозууд ба ... хозниигууд хүдөө ажахын про... нуудые элбэг ехээр асаржа, го... ажалшадта худалдадаг болоо. ... шээлхэдэ, энэ жэлэй үнгэрһэн ... рын туршада колхозууд центра... рынок дээрэ 1213 тонно ... рил худалдаһан байна. Энэнь ... раалагдаһан түсэбтэ орходоо ... дахин үлүү ехэ болоно.. Тии... Тарбагатайн аймагай Стал... Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд ... нок дээрэ талха худалдаха са... гэлжын ларёгуудтай юм. Му... колхозууд малажалай продук... дые асаржа наймаалдаг.

Яруунын аймагай Моло... нэрэмжэтэ хүдөө ажахын ... лионер колхоз энэ жэлдэ кол... рынок дээрэ мяха, тоһо, мёд ... маалжа, нёдондо жэлэйхидэ орх... һураггүй ехэ доход оруулаа. ... ондо энэ колхоз ганса колхозно... нок дээрэһээ 960 мянган түг... доход абаһан юм.

Б. Брод...

СПОРТИВНА ХРОНИК...

Футболоор РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө

Үнгэрһэн амаралтын үдэр ф... лоор РСФСР-эй түрүү һуури ... хын түлөө һүүлшын мүры... БМАССР-эй 25 жэлэй ойн н... жэтэ стадион дээрэ болоо.

Мүрысөөндэ Благовещенск... дой «Динамын» команда ... Удын «Байкал» обществын ф... листнартай уулзаба. Мүрысөөн... һонирхолтойгоор үнгэрөө. ... удынхид наадаяа шанга до... гоор эхилээд, уданшьегүй айлш... ворота руу нэгэ бүмбэгэ со... оруулаад, тоо нээбэ. Айлшад ... лэ харюугай бүмбэгэ сохижо о... ба.

Забһарлалгын һүүлээр наад... эршэ бүри шангадаба. Мүрыс... эсэстэ «Байкал» (Улан-Удэ) ... тоотойгоор айлшадаа шүүһэн ба...

РСФСР-эй түрүү һууриин т... Дальневосточно зоныи мүрысө... хабаадалсаха зуураа, Хабаров... «Динамо» һайн дүнгүүдые т... жа, РСФСР-эй түрүү һууриин ... налда оролсохо дүүрэн арга б... жотой болоод байна.

Заочно мүрысөөн

«Локомотивай» (транспорт... стадион дээрэ түмэр замай һур... лиин һурагшадай заочно мүры... хүнгэн атлетикээр болоо. Мүры... дэ 300 гаран эдир спортсменүүд ... баадалсаа.

А. Игумн...

Манай газетын удаадахи н... сентябриин 20-до гараха.

Редакторай орло...
Д. Л. ЛОБСАНО...

Мүнөөдэр кин... театрнууд...

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Вс... щение с победой» (10 ба 12 ч.), «... сная обитель» II сери (14, 16, 1... ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — Үнгэтэ ... һайханай шэнэ фильм «Римский-К... ков» (11, 13, 15, 17, 19, 21 ба 23...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00630. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.